

*Bewoner Koningswijk
in beeld:
Jan Torsin*

VLAAMSE
GEMEENS
CHAPSCO
MMISSIE

MAANDBLAD > JAARGANG 35 > NR. 10/DECEMBER 2011
(verschijnt niet in juli en augustus)

DE VIJFHOEK

REAGEER SNEL
LEER GRATIS KRUISBOOGSCHieten! > P4

STADSCHAP VIJFHOEK
VERGEELDE GALERIJ, VERGANE GLORIE > P10

BATAAF IN BRUSSEL
VERANDEREND STADSBEELD > P11

DE VIJFHOEK IN DE WIJK

WIJKBEWONER IN BEELD

JAN TORSIN

Jan is sinds 12 jaar conciërge in het prachtige blok van Syntra Vlaanderen in de Kanselarijstraat. Op de benedenverdieping vind je er Design Vlaanderen en Kreon. Overdag is hij directie-chauffeur bij I.W.T. en is hij meer buiten Brussel dan erin. 's Nachts draagt hij de zorg over het gebouw. Directe burens heeft en kent hij niet. Maar hij vermoedt dat er iemand in de kathedraal woont.

© Stadsbiografie - Bart Azare

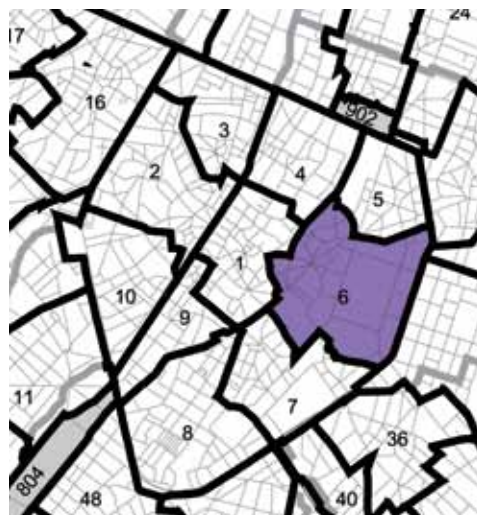
DE KONINGSWIJK

We duiken deze maand onder in de Koningswijk, die zich uitstrekt van de as tussen het Centraal Station en de Sint-Goedele en Sint-Michiels kathedraal in het westen tot de kleine ring in het oosten en van de Leuvense Weg in het noorden tot de Kunstberg in het Zuiden. Onderduiken kan je soms letterlijk nemen. En op vele plaatsen is het hoogst onduidelijk of je je boven- dan wel ondergronds bevindt. Het is maar van welke kant je het bekijkt.

Eerste vaststelling: nergens voel je het hoogteverschil tussen laagstad en hoogstad als hier. De straatnamen liegen er niet om: Treurenberg, Coudenberg, Warandeberg en Kunstberg. Tweede vaststelling: de enorme concentratie aan financiële en economische instellingen (Compagnie du Bois Sauvage, BNP Paribas Fortis, Petercam, Participatiefonds, VBO,...), diplomatieke en politieke paleizen en culturele huizen. We laten in dit verband de exclusieve Le Cercle Gaulois Royal Artistique et Littéraire en de niet minder exclusieve De Warande (in de Zinnerstraat) niet onvermeld. Derde vaststelling: de Koningswijk is na het landelijke Neerpede, met 450 inwoners per km² de dunst bevolkte wijk van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Slechts 3 % van de bebouwde oppervlakte is bedoeld voor huisvesting (ter vergelijking: voor de Vijfhoek zijn de cijfers respectievelijk: 9234 inwoners per km² en 30 %).

Naast dat economische, politieke en culturele leven met internationale vertakkingen is er het leven van de 314 mensen die er volgens de cijfers van 2008 wonen. De mensen die wij leerden kennen wonen er graag, maar zijn bezorgd om de leefkwaliteit van hun wijk. Wonen in het uitstalraam van het land heeft blijkbaar zo zijn nadelen...

Volgende maand de vijfde halte in onze reeks van tien: de Grote Markt.

DECEMBER IN DE MARKTEN

THEATER

Leporello speelt TWEË MEISJES EN EEN SCHURK

©Ellen Goovaerts
Mieke Laureys en Annelore Stubbe

In Twee meisjes en een schurk verbinden Mieke Laureys en Annelore Stubbe de speelse stijl van Ensemble Leporello met de oerkracht van een Griekse sage. Uit de mythe van Tereus (naar Sofokles, Ovidius, e.a.) puurt dit duo zijn eigen verhaal. Een ballade over lust, liefde en woeste wraakzucht. Zanger der Gebroken Harten, Guido Belcanto, schreef de muziek. Hij wijkt af van geijkte paden en verenigt zijn eigen stijl met zijn passie voor Griekse muziek. Nu eens ingetogen, dan weer rauw, steeds fijn geweven en gezongen, is het volbloed muziektheater, balancerend op de grens van humor en doorleefde emotie. Wanneer doet het u lachen? Wanneer stompt het recht in uw hart?

Van en met: Mieke Laureys, Annelore Stubbe - Muziek: Guido Belcanto - Coach: Dirk Opstaele - Vormgeving: Koen Onghena

- De Markten
Donderdag 8 december om 20u30
Vrijdag 9 december om 12u30
Toegang: 10/8/6, 20 euro (cultuurwaardebon welkom)

Improvisatietheater BORRRIS IN HET LANG

Ditmaal keert Borrris weer naar haar oorspronkelijke vorm en kiest de groep resoluut voor een mooi verhaal. Met slechts één woord uit het publiek proberen de spelers een verhaal in elkaar te boksen. Echte emoties en waarachtige personages zijn het uitgangspunt.

- *De Markten*
Zaterdag 10 december om 20u30
Info en reservatie: www.borrris.be, reservatie@borrris.be 0486 98 36 35

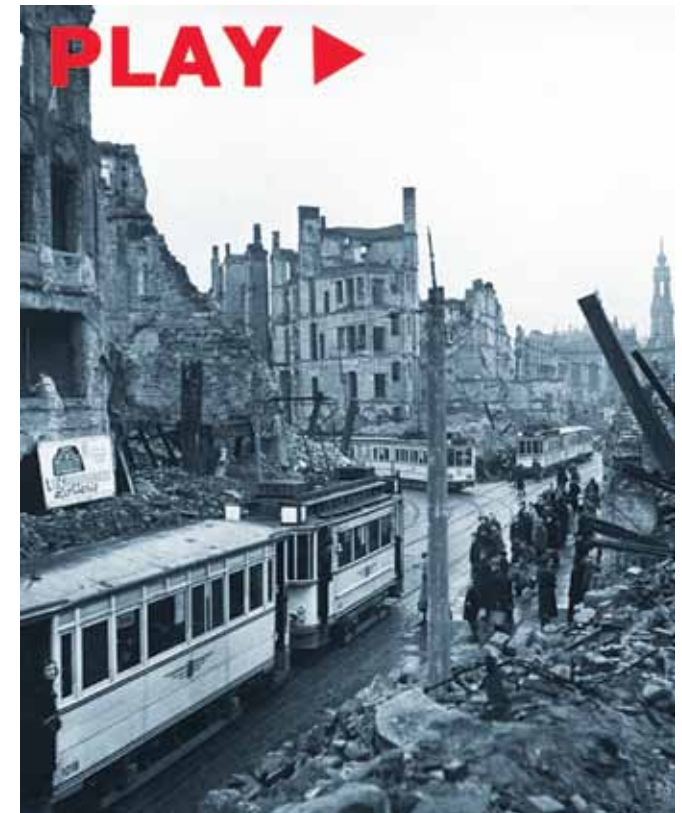
Caw Archipel - Hobo, De Markten en Daarkom presenteren PLAY ▶

De wereld zoals we hem kennen bestaat niet meer. Waarom of hoe dit komt lijkt iedereen al lang vergeten te zijn. Enkele mensen blijven hangen in hun dagelijkse bezigheden, in een lege context. De enige overgebleven zekerheid is dat de wereld rondom op pauze staat. Wie durft er op PLAY ▶ duwen? En wat daarna? In welke richting begint deze nieuwe wereld te draaien? Willen de overlevenden meedraaien in dezelfde zin? Wat neemt ieder mee in dit nieuw bestaan? Willen ze iets meenemen of eerder alles achterlaten en kan dit wel? Wordt alles nu beter? ...

PLAY ▶ is een kwetsbare voorstelling die eerder de onzekerheid van deze wezensvragen wil tonen dan ze te beantwoorden. De gebruikte taal is die van het bewegingstheater. Zonder veel woorden vuil te maken creëert Luc Van Nyvelseel beelden die fragiel durven zijn. Een fragiliteit die mensen uit diverse lagen van de samenleving samen brengt, net zoals de ontredde na de totale Apocalyps. Een fragiliteit die tegelijk herkenning bij de toeschouwer mogelijk maakt.

Voor de tweede maal op rij ontmoeten De Markten en Hobo elkaar in een sociaal-artistisch theaterproject. Derde en welkome partner is Daarkom, het net geopende Vlaams-Marokkaanse cultuurhuis in hartje Brussel.

- *Daarkom, Wolvengracht 18, 1000 Brussel*
Woensdag 21, donderdag 22,
vrijdag 23 december om 20u
Info: Steffen.vanwijmeersch@archipel.be
Reservatie: demarkten@demarkten.be, 02 512 34 25

BIJT IN BRUSSEL-DAG

© Mbargo
Bijt in Brussel, 2009

Ben je op zoek naar andere Brusselaars met wie je buiten de les ook Nederlands kan spreken?

Dan is "Bijt in Brussel" echt iets voor jou. Een dag lang kan je op een plezierige manier je Nederlands oefenen in De Markten. Je krijgt een rondleiding door het gemeenschapscentrum en je kan proeven van een activiteit bij een van de 50 deelnemende organisaties.

Ook in De Markten staan er tal van kennismakingsateliers op het programma: sport, fotografie, toneel, circus,...

De andere deelnemende gemeenschapscentra zijn: De Pianofabriek (Sint-Gillis), Elzenhof (Elsene), De Kriekelaar (Schaarbeek), Essegem (Jette), De Rinck (Anderlecht), De Kroon (Sint-Agatha-Berchem), De Zeyp (Ganshoren), Kontakt (Sint-Pieters-Woluwe). Het hele programma is in een aantrekkelijke brochure gegoten die je vindt in De Markten.

- *De Markten*

Donderdag 8 december van 9 tot 22u

Alle info: [Huis van het Nederlands](http://huisvanhetnederlands.be), 02 501 66 60, info@huisnederlandsbrussel.be

Poëziecafé VAN HIER NAAR GINDER

Dit wordt een kakelbonte middag, al was het maar om de koude buiten te houden. Afwisseling is het kernwoord: dichters die bij vorige gelegenheden amper de tijd kregen, krijgen nu het woord. Johannes Bobrowski, Erich Fried en Heinz Kahlau bijvoorbeeld. De Oostenrijker Georg Trakl en zijn landgenote Christine Lavant. Maar ook uit Polen, Noorwegen, Zweden, Frankrijk, ... maken ze hun opwachting. We zien wel, we kijken er naar uit. En waarom niet Herman de Coninck als special guest vragen? Doen!!!

Begeleider Ivo Van Strijtem weet humor en natuurlijkheid aan directe ontroering te koppelen. Van zijn hand verschenen verscheidene dichtbundels en samen met Koen Stassijns stelde hij de reeks 'De mooiste van...' samen, een reeks bloemlezingen uit de wereldpoëzie.

- *Woensdag 14 december om 14u*
Deelnameprijs: 5,50 euro

WIL JE EEN VRIENDJE ZIJN?

Sociale media waren al een hype (4,3 miljoen Belgen zijn actief op facebook). Iedereen wil vandaag communiceren via sociale media. Het is controversieel en je kan bezwaren hebben, maar je kan niet ontkennen dat belang van sociale media alsmaar toeneemt.

Sociale media is de verzamelnaam van allerlei internettoepassingen waarbij mensen informatie en meningen delen (Twitter, Facebook, Youtube,...), (vlot) toegankelijk voor alle internetgebruikers. Het geeft de mogelijkheid om op korte tijd te reageren naar een (soms) groot publiek. Naast een hoop onzin en verkeerde zaken zijn er ook positieve effecten. Mensen reageren en groeperen zich, zoeken en creëren een groter draagvlak voor sociale acties. Daarom is De Markten ook actief. Natuurlijk gaan wij ons aanbod en activiteiten (beperkt) communiceren via facebook. Maar wij proberen ook wat rondom ons gebeurd kenbaar maken. Denk aan de actie van 25/11 naar aanleiding van het verdwijnen van Restaurant de la Bourse en kapperszaak Michel. Acties waar we achter staan en waar we graag meer ruchtbaarheid aan willen geven. Mensen informeren, reageren en hopen dat ze elkaar vinden en reageren. Aandachtspunt voor ons is de informatiestroom beperken om 'te veel' te vermijden. Wil jij ons vriendje zijn?

- *Facebook: De Markten Brussel*

WORD WILLEMTELL VOOR ÉÉN AVOND

De Markten organiseert voor 10 lezers van De Vijfhoek een gratis initiatie kruisboogschieten met Andre Van Nerom (zie Buren van De Markten). Op het programma staan: een korte rondleiding in het museum Groot Koninklijk Serment van Sint-Joris der Kruisboogschutters van Brussel, een demonstratie, een actieve initiatie en een afsluitende drink.

Vlieg als een pijl uit de boog naar uw telefoon en bel De Markten (02 512 34 25) voor uw plaats op woensdagavond 14 december van 19 tot 22u. (Reserveren via het antwoordapparaat van De Markten kan niet.)

De winkelders van het Koninklijk Paleis bevonden zich vroeger onder het huidige Grondwettelijk Hof. De doorgang naar het paleis is nu wel dichtgemetseld.

De Vijfhoek: Dag Andre, je vertelde me bij onze eerste ontmoeting dat je Brusselaar bent en dat je tot je pensioen voor de Stad Brussel hebt gewerkt.

Andre Van Nerom: Dat klopt. Ik ben afkomstig van Etterbeek en heb van mijn 17 tot mijn 60 jaar voor de Stad gewerkt. Bij de sportdienst. Ik heb op verschillende plekken gewerkt als ploegbaas. Ik was onder andere verantwoordelijke in het Vanderputtenstadion vlakbij de Arts et Métiers, en de sportzaal in de Zespenningstraat. Ik stond er in voor het beheer en het onderhoud van de gebouwen. Mijn vrouw was toen medewerkster in mijn ploeg.

Twee jaar geleden hoorden we dat er een andere conciërge gezocht werd voor het Grondwettelijk Hof waar we vlakbij met de boogschuttersgilde ons lokaal hebben. Ik was net op pensioen en mocht nog een beetje bijverdienen en mijn vrouw kon zich hier verbeteren qua uren en loon. Dat was dus mooi meegenomen. Nu ben ik medewerker van mijn vrouw en is zij mijn baas...

D.V.: Wat houdt je werk precies in?

A.V.N.: Dat is moeilijk precies te zeggen. Toen we hier begonnen kregen we wel een lange lijst van taken die

BUREN VAN DE MARKTEN

Andre Van Nerom: Bewaarder van het huis

van ons verwacht werden. Maar je doet altijd meer dan wat eigenlijk moet. Ik sta in voor de kleine technische klussen in het gebouw, voor de bestelling van goederen, drank, onderhoudsproducten,... En samen met de mensen van het onderhoud moeten we de stocks bijhouden. En wij zorgen er ook voor dat de magistraten 's morgens voor de zittingen of de beraadslagingen hun koffie hebben. *(Tijdens ons gesprek werd Andre ineens opgebeld door zijn vrouw om mee te werken bij een niet aangekondigde drink van één van de magistraten die jarig was. Ook dat hoort blijkbaar bij een conciërgejob.)*

” ‘s Morgens vroeg
bij mooi weer waan
ik mij ergens ver weg
buiten de stad”

Soms komen er zaken voor die erg veel volk en pers op de been brengen. Onlangs was er het geval van een vrouw die veroordeeld was omdat ze in boerka gekleed liep. Ze heeft haar veroordeling aangevochten bij het Grondwettelijk Hof. Daar was nogal wat aandacht van de pers. In zo'n geval moet ik wel eens waken over een goede gang van zaken. Die vrouw heeft haar zaak trouwens gewonnen.

D.V.: Je komt dus zowel met de magistraten als met het publiek in contact?

A.V.N.: Zeker. In dit gebouw werken honderd mensen, waaronder 12 magistraten. Ik ken die denk ik allemaal en zij kennen mij. Ik heb met iedereen een aangename omgang.

D.V.: Is het anders om hier te wonen dan in de benedenstad?

A.V.N.: Het grootste verschil is dat ik hier een heel eind moet stappen voor een bakker, een beenhouwer of een krantenwinkel. Ik moet ofwel tot aan de Naamse Poort of tot aan de Zavel waar er sinds kort een kleine supermarkt is. Dat kan wel eens tegenvallen. Meestal doe ik dat ook te voet, want parkeren aan de Naamse Poort lukt bijzonder moeilijk en gegarandeerd rij ik me met de auto vast in het verkeer.

D.V.: Mis je je vroegere burens van de omgeving niet?

A.V.N.: Niet echt. Je denkt wel als je verhuist dat je nog regelmatig eens zal binnenspringen bij je vroegere burens. Maar hoe is het spreekwoord: uit het oog, uit het hart. Dat moet ik nu ook vaststellen. Soms, als ik langs de Zespenningstraat kom, of langs het Vanderputtenstadion, ga ik er nog wel eens een pintje drinken met de mensen van de sportclubs die ik daar zoveel jaar heb gekend.

D.V.: Heb je hier contact met burens?

A.V.N.: Mijn enige buur is pastoor Boone die ook in de Borgendaalgang woont. Hem zie ik uiteraard regelmatig. En verder heb ik eigenlijk alleen contact met de conciërge van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten aan de andere kant van het Koningsplein. Op een gegeven moment was ze daar haar parkeerplaats kwijt en kwam ze vragen of ze haar auto hier in het straatje mocht komen parkeren. Zo zie ik haar af en toe. Vroeger, voor ik hier woonde, kende ik wel iemand die conciërge was in een of ander kabinet van een minister op de Wetstraat, maar ik ben hem uit het oog verloren.

D.V.: En met met die achterbuur van jou, de koning? De tuin van het paleis geeft uit in de Borgendaalgang.

A.V.N.: Nee, ik heb hem hier nog nooit gezien. Alleen heb ik eens gevraagd aan de mensen van het onderhoud van het paleis om het groen dat hier over de omheining hangt wat bij te houden, zodat ik niet alle bladeren moest opruimen. Dat hebben ze onmiddellijk netjes in orde gebracht. Geen klachten dus.

Ik heb de koning wel al een initiatie in het kruisboogschieten gegeven toen hij ons lokaal bezocht. Ik heb hem getoond hoe hij een boog moet opspannen, hoe hij moet aanleggen en mikken. Het was heel aangenaam te merken hoe gewoon hij was in de omgang. Ik demonstreerde zelf hoe

Op één van de vele zonnige novembertdagen ontmoette ik Andre terwijl hij het trottoir voor het Grondwettelijk Hof op het Koningsplein met de hogedrukreiniger aanpakte. "Als iedereen de stoep voor zijn huis veegt is de hele straat schoon," Zijn huis? Het Grondwettelijk Hof?

BUREN VAN DE MARKTEN (VERVOLG)

je moet schieten en hij lachte nog: "Ik hoop maar dat je niet in de roos schiet, of ik moet het even goed doen". En jawel, midden in de 10. De koning heeft het karton met het gat in de roos gehandtekend. Een mooie herinnering aan dat bezoek.

D.V.: En wat was zijn score? Hij lijkt me niet zo'n vaste hand te hebben.

A.V.N.: Helemaal niet slecht voor een beginneling: een acht.

D.V.: Klopt het dat er steeds meer conciërges vervangen worden door agenten van beveiligingsfirma's?

A.V.N.: Ik hoor inderdaad zeggen dat dat zeker bij de banken het geval is. Je merkt het ook als je hier 's avonds na de kantooruren rondloopt aan al die auto's van Securitas en andere firma's. Zo'n bewakingsagent is toch niet hetzelfde als een conciërge. Die heeft niet datzelfde contact met het kantoorpersoneel. En ik denk ook niet dat hij een lekkende kraan zal herstellen of koffie zetten. En wat ook vervelend is: hiernaast in het Belvuemuseum hebben ze ook geen conciërge. Soms gaat het alarm af 's nachts. Dan is het wachten tot de mannen van de veiligheidsfirma langskomen om het af te zetten.

Doet het u iets dat je hier bovenop een paar 100 jaar Brusselse geschiedenis woont?

A.V.N.: Ik sta daar niet meer bij stil.

Helemaal in het begin, toen we een rondleiding kregen in het gebouw hebben ze ons in de kelders twee gemetste putten laten zien die waarschijnlijk de waterputten waren van de vroegere paleizen. Archeologen zijn onder het Koningsplein nog steeds aan het graven en onderzoeken aan het doen. Hun gerief staat hier trouwens ook in de Impasse.

D.V.: Hoe reageren mensen die je hier voor het eerst bezoeken?

A.V.N.: Onlangs bleef er iemand van de familie met een vriendin slapen, omdat ze de laatste trein naar huis niet meer haalden na een concert in de AB. Dat meisje was nogal onder de indruk natuurlijk. Of dikwijls reageren mensen ook ongelovig als ik mijn adres zeg: Koningsplein.

D.V.: Zijn er onaangename kanten aan deze woonplaats, behalve dat de bakker ver is?

A.V.N.: Deze zomer zijn we hier twee weken weggebleven. Dat was tijdens een muziekfestival in het park. Er was toen niet alleen muziek tot 2u 's nachts. Toen de concerten afgelopen waren kwamen de mensen van de bar hier hun leeggoed stapelen in de straat, materiaal deponeren en noem maar op. Het was makkelijk 5u eer alles afgelopen was. Dat hielden we niet meer vol.

Van de andere kant vind ik het ook wel goed dat dit gebouw en de Im-

passe gebruikt worden bij grote manifestaties. Bij het volksfeest van 21 juli bijvoorbeeld installeert het Rode Kruis in de ondergrondse parking zijn veldhospitaal. En in de impasse wordt een opvang geïnstalleerd voor verloren gelopen kinderen. Het kan maar zo gemakkelijk zijn, ze zitten hier veilig achter het hek tot ze door hun ouders worden opgepikt.

Op zo'n feestdag ben ik dus de hele dag in de weer: mensen binnenlaten, een handje toesteken hier of daar,...

D.V.: En wat is het aangenaamste moment om op deze plek te vertoeven?

A.V.N.: 's Morgens vroeg bij mooi weer, dan waan ik mij ergens ver weg buiten de stad midden in het groen. Er is nog bijna geen verkeer en ik hoor de vogels in de tuinen van het paleis fluiten. Dat is genieten... Of op oudejaarsavond is het ook fijn als we vanop ons balkon naar het vuurwerk kunnen kijken beneden aan de Kunstberg. Alhoewel we er de laatste keer door de dichte mist niet veel van gezien hebben...

D.V.: Ik wens je nog veel rustige zomerochtenden Andre en een heldere oudejaarsavond. Bedankt voor de aangename kennismaking met jou en met deze bijzondere plek.

HET GROOT KONINKLIJK SERMENT VAN SINT JORIS

Andre leidt me na het gesprek niet alleen rond in de catacomben van het Grondwettelijk Hof, de feestzaal en de zaal waar de zittingen plaatsvinden. Hij troont me ook mee naar het lokaal van de schuttersgilde, op het einde van de Borgendaal gang, in de gewelfde kelder onder de kerk van Sint Jakob van Koudenberg. Voor het binnenstappen in die andere wereld en tijd, zie ik dat de pastoor via een prachtige passerelle vanuit zijn woning rechtstreeks zijn kerk kan binnenstappen.

Het lijkt alsof de schuttersgilde hier al de volle 630 jaar van haar bestaan is gehuisvest, ook al zit ze er pas tien jaar. Alles ademt geschiedenis uit. Over de precieze leeftijd van de schuttersgilde is er al hevig gebakkeleid met een andere schuttersgilde. De vroegere voorzitters van de beide verenigingen probeerden lange tijd te bewijzen dat hun vereniging de oudste was. Ondertussen is die discussie door de nieuwe voorzitters gesloten wegens niet relevant.

Ik word langs historische kostuums, eretekens, fotokasten, colliers en andere memorabilia meegetroond. Ondertussen leer ik dat een kruisboog makkelijk een trekkracht van 200 kg. heeft. Met de hand kan je zo'n ding dus niet opspannen. Ik krijg een exemplaar van goed 20 kg op mijn schouder en vind het aartsmoi-

lijk om ze te stabiliseren. Het is een kwestie van fysiek, rust en concentratie lijkt me.

De jaartallen, afstanden (liggende en staande wip) en wedstrijdresultaten vliegen me om de oren. Dit staat vast: Andre rijgde de titels en eretekens in de jaren '80 en '90 aan elkaar.

Dit is een andere wereld, waar de hedendaagsheid geen vat op lijkt te hebben. Het is een plek waar topsport, cultuur, folklore en gemeenschapsleven onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Een nieuw, jong publiek aantrekken blijkt niet eenvoudig te zijn. De prijs van het materiaal zit daar zeker voor iets tussen. Een nieuwe kruisboog kost al gauw 2.000 euro. Sinds kort slaagt de gilde erin om zelf wat geld binnen te halen met activiteiten voor het publiek, of met de verhuur van het lokaal. Op die manier kan de vereniging kruisbogen kopen, dikwijls tweedehands en via internetsites, die op afbetaling kunnen doorverkocht worden aan nieuwe leden. Dat maakt het al wat makkelijker natuurlijk. Mensen die het eens willen proberen zijn altijd welkom op donderdagavond.

- Info over groepsbezoeken, initiaties, huren van het lokaal: info@arbaletriers-saintgeorges.be, www.arbaletriers-saintgeorges.be

BEDRIJVIG BRUSSEL

> DE CHALCOGRAFIE VAN DE KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

De Chalcografie van de Koninklijke Bibliotheek van België werd onder impuls van toenmalig minister Destrée opgericht in de jaren dertig. Chalcografie betekent letterlijk plaatsnijkunst, graveerkunst op koper. We spraken met mevrouw Catherine Wicht, die al 34 jaar op de afdeling werkt. Catherine, zelf artieste, verstrekt ons onmiddellijk deskundige uitleg, gevolgd door een rondleiding in het atelier en magazijn.

Kunst voor iedereen

Het doel van de dienst is om kunst toegankelijk te maken voor iedereen. Tegen democratische prijzen kan men hier afdrukken van originele platen of van kopieën kopen. Hier zijn zowel werken van oude Belgische meesters als van hedendaagse

kunstenaars. Vooral voor de land- en stadschapgravures zijn er veel liefhebbers. Het oudste stuk van de collectie is de "Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans" uit 1488 door Francisko Domenech.

De bezoekers kunnen kiezen uit de albums met etsen die bij de ingang van de dienst mooi gerangschikt zijn op formaat en een specifieke code hebben. 8000 platen bevinden zich hier. De originele platen worden ter bescherming gelakt.

De verzameling groeit elk jaar aan met werken die representatief zijn voor de productie van de hedendaagse gravures.

Belgische meesters & hedendaagse werken

Tussen de werken treffen we een zes-

tal gravures aan van Felicien Rops, zeer gegeerd door het publiek. De collectie van Evenepoel bestaat uit een vijftiental gegraveerde platen, een gravure van Evenepoel op groot formaat kost slechts 30 euro. "Er bevinden zich in ons magazijn ook gegrifte platen" vertelt Catherine ons, "kunstenaars doen dit om aan te geven dat van deze platen geen afdrukken mogen gemaakt worden.

De platen van de hedendaagse kunstenaars kopen we aan, drukken ze in een bepaalde oplage af en zetten er een stempel van de chalcografie-dienst op. De artiesten geven daarna het werk een nummer en een handtekening". Bij verkoop van de gravure ontvangen ze 10 % op de verkoop. We zien werken van ons bekende artiesten Jean-Claude Salemi en Kikie Crevecoeur. De meeste kunstenaars komen regelmatig langs om advies te geven voor het afdrukken. De gekleurde etsen zijn de laatste tijd enorm geliefd door de klanten. Men moet snel zijn. De werken van Roger Somville waren in een mum uitverkocht.

Onder die klanten vinden we zowel particulieren als mensen van de Europese Unie en de Nato, ambassades en internationale bedrijven.

Atelier

Het valt ons op dat het atelier er kraaknet bijligt in een rustige om-

geving. Zelfs de drukinkt ruiken we niet. "Het is niet het soort inkt dat gebruikt wordt in de gewone drukkerijen" licht Catherine toe. Ze geeft ons vervolgens een zeer technische uitleg over de verschillende graveer- en druktechnieken die ze zelf op school geleerd heeft en leert ons hoe men de platen kan afdrukken. Catherine maakte van haar werk haar hobby, nu spitst ze zich 's avonds, na de werkuren toe op het maken van aquarellen.

Activiteiten

Groepen studenten of particulieren kunnen op aanvraag kennismaken met de verschillende druktechnieken. Er worden dan demonstraties gegeven waarbij de bezoekers zelf aan de slag kunnen gaan in het atelier. Organiseert de Chalcografie ook tentoonstellingen?

"De laatste expositie die we in het stadhuis van Brussel organiseerden dateert al van 2005, in die tentoonstelling toonden we gravures van de 15de tot de 20ste eeuw. Onze droom is een grote overzichtstentoonstel-

ling te houden met de enige drie andere chalcografieën die in Europa bestaan, Rome, Parijs en Madrid."

Wie een leuk en origineel kerst- of nieuwjaarsgeschenk zoekt, kan hier een mooie gravure kopen aan een democratische prijs. Het publiek kan terecht via de shop in de inkomhall van de Koninklijke Bibliotheek. De Chalcografie is pas begonnen met de introductie van een geïnformatiseerde catalogus van al de werken in het VUBIS-systeem van de Koninklijke Bibliotheek. Dit zou het raadplegen van de 2000 werken moeten vergemakkelijken.

Chalcografie

Shop (inkom Gutenberg)
Kunstberg 100 Brussel
02 519 58 74 www.kbr.be
Van maandag tot zaterdag
van 9u tot 17u
Rondleidingen (educatieve dienst)
02 519 53 71

SPREEKBUIS > ZINNER

Ik ben in de jaren '80 naar Brussel komen wonen, aanvankelijk in de Zavelwijk. Vijf jaar later verhuisde ik naar de Kunstberg waar ik ondertussen een 20-tal jaar verblijf. Dit is voor mij dan ook een fundamentele ankerplaats geworden.

Dicht bij de natuur

De omgeving is er heel bijzonder. Daar is eerst en vooral het scenografisch geheel van het Koningsplein met het Park van Brussel. Van hieruit is eind XVIIIde eeuw de moderne stad ontstaan. Aan de aanleg van het park heeft Joachim Zinner gewerkt. Een boeiende beschrijving van zijn fundamentele bijdrage kan men vinden in *Etudes sur le XVIIIe siècle. Parcs, jardins et forêts au XVIIIe siècle* (olv. Roland Mortier en Hervé Hasquin, 1997, Editions de l'Université de Bruxelles).

Zinner zorgde, in samenwerking met de architecten van de nieuwe stadswijk, voor het algemene plan van het park, maar ook voor de uitwerking ervan: nivelleringswerken, aanplanting, keuze van boomsoorten. Er werd geopteerd voor een park met beboste delen zonder bloemperken. Het transport van de bomen vanuit het Zonienwoud en kwekerijen begeleidde Zinner zelf. Tussen 1775 en 1779 heeft hij er heel intensief werk gepleegd waarvoor hij niet bepaald rijkelijk werd vergoed.

In 2001 werd het beschermde park

gerestaureerd. Twee drankpaviljoenen werden eraan toegevoegd. Het zijn bescheiden houten constructies geworden waarbij het algemene natuurgevoel blijft primeren. Op zondag door het park lopen en stoppen voor koffie geeft - zelfs bij koud winterweer - een geweldig gevoel. De activiteit van Zinner en het hele XVIIIe park- en bosbeheer kan ik me dan levendig voorstellen.

Wonen op een berg

Het gebouw waarin ik woon is van architect Paul Saintenoy, ook wel bekend van het Art Nouveaubouw waarin nu het Instrumentenmuseum is gevestigd. Het was een utilitair gebouw, waar medicijnen werden opgeslagen. Al geruime tijd geleden werd het gebouw opgedeeld in woningen. Zij bieden niet alle comfort maar wel een mooi ruimtegevoel met Art Nouveaudeetails.

De woonfunctie op de Kunstberg ligt verspreid over de Villa Hermosastraat en de Hofberg. Vroeger had je in de wijk ook interessante kunstgalerijen, Isy Brachot en Baronian, die ondertussen ook werden omgevormd tot woningen. Nu zijn al een 40-tal gezinnen in de wijk geïnstalleerd. Er leeft

een mix van volwassenen met kinderen, oudere mensen, alleenstaanden, enz. De relatie onderling is er heel goed.

De meeste bewoners hebben geen wagen. We gebruiken Cambio of het openbaar vervoer en uiteraard ook de fiets. Het Centraal Station ligt op 5 minuten lopen. Het is daarom een ideale woonwijk. De Kunstberg is zo centraal gelegen, tussen de bovenstad en de benedenstad, dat eigenlijk alles zowat op loopafstand te bereiken is. Buurtwinkels heb je er niet zoveel maar een tentoonstelling bezoeken, naar de bioscoop gaan is er heel evident.

Schone kunst

Bozar ligt om de hoek. Ik zie er de architectuurtentoonstellingen en volg de architectuurlezingen. Sinds Paul Dujardin het gebouw van Horta opnieuw heeft kenbaar gemaakt door het te ontdoen van latere toevoegingen, wordt men er volop geconfronteerd met het buitengewoon creatief talent van deze architect. Hierbij denk ik niet alleen aan het concept van het gebouw, maar aan de veelheid en de variëteit van de decoratieve invulling, de intens kustzinnige benade-

ring van de architectuur. Het huidige beheer van Bozar laat de bezoeker op het parcours naar een of andere tentoonstelling vrij rondlopen doorheen minder bekende zalen, gangen, secundaire ruimtes waarbij je op een gegeven moment, soms volledig alleen, geconfronteerd wordt met een raam, een deur, een oneindige variatie op een decoratief vloerelement. Dan komt de bewustwording dat je zoiets vooraf nooit hebt gezien. Ik loop er volslagen perplex buiten, maar met het goed gevoel dat elk bezoek aan Bozar telkens opnieuw tot de ultieme kunstervaring zal leiden.

De mix van functies

Men zou kunnen stellen dat mijn functie bij de Directie Monumenten en Landschappen van het Brussels Gewest leidt tot een speciale band met de Kunstberg, vanwege het historisch karakter van deze perimeter. Dit is nochtans niet zo duidelijk. De geslaagde - historische - stedenbouwkundige ontwikkeling van de wijk, het commerciële evenwicht op de Grote Zavel, de mogelijkheid tot echte natuurbeleving in het Park van Brussel, het Beeldenpark, het Kleine Zavelpark, de transportfaciliteiten - vooral de nabijheid van het Centraal Station, en het culturele aanbod zijn fundamenteel.

IN HORTO REGALIS (*)

Op de muur onder het Paleizenplein staat twee maal V.I.T.R.I.O.L., eenmaal gewoon en eenmaal in spiegelbeeld. Het opschrift is de afkorting van de vrijmetselaarsspreuk "Visita Interiora Terrae, Rectificando, Invenies Occultum" (Bezoek het innerlijke der aarde, door vervolmaking zult u de verborgen steen vinden). Ze speelt in op het verhaal dat het park zou zijn aangelegd volgens een plan dat verwijst naar de symbolen van de vrijmetselarij. "Onzin", beweert onze - maconnieke - informant, "veel klassieke parken hebben een gelijkaardig patroon."

Op dezelfde plek (aan de kant van het spiegelschrift) tref je ook een buste aan en een bassin met het opschrift: Petrus Alexiowitz Czar Moscovitae, magnus dux, margini hujus fontis insidens, illius aquam nobilitavit libato vino hora post meridiem tertia die XVI aprilis anno 1717 (Peter Alexiowitz, tsaar van Moskou, groothertog, gezeten aan de rand van deze fontein, heeft er de wateren van verrijkt met de wijn die hij heeft gedronken, op 16 april 1717, om drie uur 's middags). Beide vormen een herinnering aan het bezoek van tsaar Peter aan Brussel en aan zijn overmatige drankgebruik met een onsmakelijke kotspartij op deze plaats tot gevolg.

De historische authenticiteit van dit verhaal wordt ook betwist.

(*) In het Koninklijk Park

STADSBERICHTEN

Luc (rechts) en zijn vriend Ludovic © Louise Bossut

DE ONRUST VAN EEN PARK

Wie had dat verwacht? Een bewonerscomité in de Koningswijk. Voluit heet het bewonerscomité Villa Hermosa-Koudenberg-Regentlaan-Jubelpark, wat meteen de uitgestrektheid van het actieterrein aangeeft. We hebben afspraak met Luc Van de Velde.

Muziek in de slaapkamer

Het comité is vorige zomer opgericht naar aanleiding van het Brussels Summer Festival dat 10 dagen lang van 's morgens 11 (soundcheck) tot 's nachts 1 u voor lawaaihinder zorgde in en ver rond het Warandepark. We telden afgelopen zomer in totaal 26 nachten met lawaaihinder. Luc Van de Velde woont vijf jaar op deze unieke plek in Brussel, wellicht in het enige blok met een woonfunctie op de hele Regentlaan. De ongemakken veroorzaakt door de scherpe beveiliging rond de Amerikaanse ambassade, zijn buur, neemt hij er bij. "Je kan nergens veiliger wonen dan hier." Maar de manier waarop er in en rond het Warandepark wordt omgesprongen met evenementen en zogenaamd culturele animatie werd zo hinderlijk dat een aantal bewoners met de steun van Arau een comité oprichtten.

Brood en spelen

Een levendige culturele programmering maakt een stad toch aantrekkelijk? "Misschien is dat wel zo, maar dan

moeten we naar een andere definitie van cultuur. In de eerste plaats heeft een leefbare stad openbare ruimte nodig waar het proper is, waar het aangenaam is. En verder is er een culturele programmering nodig die verder gaat dan evenementen. Ik haat het woord evenement. Want wat bereik je daarmee? Dat er van heinde en verre volk naar Brussel afzakt om er te consumeren en daarna weer te verdwijnen. Op dit soort evenementen zie je weinig buurtbewoners. Het doet me soms denken aan de strategie van Louis XIV. Hij liet feesten organiseren voor het volk om het rustig te houden.

Lille heeft het goed aangepakt. 15 Jaar geleden lag de stad op apegapen. Met doordachte projecten in de openbare ruimte, investeringen in huisvesting, duurzame en kwalitatieve culturele projecten,... bouwde de stad geloofwaardigheid op. Daar zijn duidelijke keuzes gemaakt. Hier is alles half en half. Van alles een beetje, maar we weten eigenlijk niet goed waar naar toe. Is dat de Belgische mentaliteit? Ik merk dat veel Belgen die de petitie ondertekenden

bang zijn om hun nek te uit te steken. Ach dat nachtlawaai is wel vervelend maar zo erg is het toch allemaal niet."

Kunstsneeuw en -berg

Denk je dat er volgende zomer rekening zal gehouden worden met jullie eisen?

"Ik vrees ervoor als ik zie dat de Stad er nu in geslaagd is toelating te geven aan een commerciële initiatiefnemer, Pierre & Vacances, om in het kader van Winterpret een skipiste van 150 meter te installeren op de Kunstberg! En dat in een tijd waarin alle overheden, inclusief de Stad Brussel, initiatieven promoten voor een rationeler energiegebruik. Heeft er al iemand becijferd hoeveel electriciteit zo'n installatie met kunstsneeuw erdoor gaat draaien? Om nog maar te zwijgen van de overlast die de eet- en dranktentjes rond die piste gaan veroorzaken. En wie gaat ervan profiteren? Niet de mensen die er in de buurt wonen."

DIE AVOND IN HET MUSEUM...

Wie door de Koningswijk wandelt kan er niet omheen, deze wijk is rijk aan musea. Achter elke hoek, bovenaan elke trap kan je er bijna één vinden, KMSK, Bozar, Cinematek en ga zo maar door. Tijdens het najaar, als het terrasjesweer gedaan is, organiseren zij nocturnes. De nocturnes van de Brusselse musea zijn gestart in september en zullen eindigen op 15 december. De nocturnes gaan door op donderdagavond en geven je de kans om een zestal musea te ontdekken aan een sterk verminderde inkomprijs (3 euro of gratis). Drie musea uit de Koningswijk houden op 1 december een nocturne.

Coudenberg- Voormalig Paleis van Brussel, neemt u mee voor een vertelwandeling. Onder het Koningsplein, in het doolhof tussen de overblijfselen van het voormalige paleis van Keizer Karel komt de magie van de oude verhalen tot leven.
Adres: Paleizenplein 7

Met het Groot Koninklijk Serment van Sint-Joris de Kruisboogschutters lieten we u in dit nummer al kennismaken. Maar u kan de gilde ook bezoeken! Via een steegje op het Koningsplein komt u in de wereld van de Brusselse gilde van kruisboogschutters. In Middeleeuwse kleding beoefenen zij er hun sport en maken u wegwijs in de geschiedenis van de Sermenten. In dit levende museum zou je Willem Tell kunnen tegenkomen.
Adres: Koningsplein 7 - 9

Het BELvue museum houdt een nocturne voor de hele familie. Het museum leert u de folklore rond de Sint kennen. Zo leert u een heleboel linken tussen de Sinterklaas en onze Belgische geschiedenis. Adres: Paleizenplein 7

Op 15 december is de 'closing evening' van de Nocturnes in het Musée des Instruments de Musique (mim). Voor wie van muzikale ontdekkingen houdt is dit een aanrader. Speciaal voor deze nocturne tonen zij een selectie van hun recentste aanwinsten. Adres: Hofberg 2

• Meer info op www.BrusselMuseums.be

STADSCHAP VIJFHOEK

> VERGEELDE GALERIJ, VERGANE GLORIE

Een leeg amfitheater,
Een verloren fontein,
Vermoeiend opstijgen,
Een koepel van glas en beton.

Architecturaal meesterwerk

De melancholische moderniteit van de vijftiger-jaren Ravensteingalerij stemt steeds een beetje droevig. Ondanks renovatie en retromode blijft deze passage een doorloop. Zij vormt een deel van de Brusselse stadschappelijke underground, de voortzetting van Hortazalen, stationsgangen en metropijpen en werd ook aldus geconcipeerd in het kader van de Noord-Zuidverbinding.

De gebroeders Dumont, Alexis en Philippe, waren er de architecten van. Zij hadden succes in de naoorlogse jaren en bouwden ook onder andere de nabijgelegen Shellbuilding en de meer gekende Citroëngarage aan het IJzerplein. De galerij werd ingehuldigd in het "wonderjaar" 1958.

Architecturaal is het een knap werkstuk. De rotonde is in drie verdiepingen opgebouwd en wordt bekroond met een prachtige koepel van een

merkwaardige lichtheid, ook al is hij dan in glas en beton gegoten. Ook de eigenlijke, 150 meter lange, galerij is van een knappe eenvoud waarbij lichtgewelf en marmeren vloer een mooie harmonie vormen.

Urbanistische mislukking

Stedelijk echter werkt de galerij voor geen cent. Ze blijft een doorloop voor gehaaste pendelaars en draagt weinig bij tot een oplossing voor het hoogteverschil tussen laag- en hoogstad. De tien meter worden overbrugd met een nogal nijldige trappenpartij. Men had de helling staps- of minstens roltrapsgewijs kunnen aansnijden.

Geen wonder dat er tot voor de renovatie alleen wat snackbars, duistere kroegen en pendelaarscafés huisden waar 's middags snel of wachtend op de trein wat pinten verzet werden.

Te lichte restyling

De renovatie in 2005 heeft korte metten gemaakt met een aantal kroegen en wilde de commercie duidelijk upgraden. De ambities van Robelco (nieuwe eigenaar - zie ook Tour en Taxis) lagen in de richting van een sy-

nergie met Bozar: "Er is geen andere plaats in Brussel waar de zakenwereld, de kunstwereld en ook de detailhandel elkaar in zo'n kader kunnen ontmoeten." (Christophe Petitjean)

Vandaag moeten we echter vaststellen dat een groot deel van de rotonde leeg staat en dat de helft van de galerij uitgebaat wordt door een zelfde keten. Bozar bezet hier en daar een ruimte en brengt naargelang de lopende tentoonstellingen enige versiering aan, niet altijd met respect voor de ruimte.

De restyling heeft zich tot het minimum beperkt: uniformiseren van de uithangborden, een beetje lichtaccenten hier en een kleurtje daar. De merkwaardige plafondschilderingen van de hand van J-A Balthus op de inkomluifel zijde Centraal Station blijven nog steeds onderbelicht, wat misschien logisch is voor een sterrenhemel. Enige accentuering had hier wel deugd gedaan.

Europa is verdwenen

"De merkwaardige fontein van Olivier Strebelle die "De ontvoering van Europa" voorstelt, een thema dat door de architect werd opgelegd in het voor-

uitzicht van het Verdrag van Rome in 1954, is spijtig genoeg recentelijk verwijderd, maar zeer goed gedocumenteerd." Deelt het beschermingsbesluit van 29 januari 2009 droogjes mede, zonder verdere commentaar. De Ravensteingalerij is dus inmiddels een beschermd monument maar het centrale kunstwerk is weg.

Zelfs het cirkelvormige bekken waarin Europa stond, werd en wordt verwaarloosd. Op deze plaats stond destijds "De Groote Pollepel", een 17de eeuwse waterput die voor de bevoorradings van de wijk zorgde en die in 1954 naar het Egmontpark verplaatst werd.

De mozaïek ligt er droevig bij en er kan gevreesd worden dat het bekken vroeg of laat dichtgegooid wordt als hinderlijk voor de culturele manifestaties die hier af en toe plaatsvinden.

Een klaterende fontein,
Een verfrissend terras,
Enige animatie,
... of reanimatie.

Er is nog werk aan deze winkel.

Marcel Rijdsams

BATAAF IN BRUSSEL

> VERANDEREND STADSBEELD

MOHAMMED, CONCIERGE VAN DE RAVENSTEINGALERIJ

Ook de Ravensteingalerij heeft haar conciërge: Mohammed Aznati (midden). Onder zijn appartement heeft Daniel Cocqueraux (rechts) al meer dan 20 jaar een krantenwinkel. Jean Charles Mercier (links) houdt met zijn echtgenote een aantal kledingzaken in de galerij open. "Het is hier rustig geworden," vertelt Daniël "Vroeger ging het er wilder aan toe. Ik heb nog mannen in hun blootje in de fontein zien springen..."

© Stadsbiografie-BartAzare

EERBETOON AAN DE CONCIERGE

Bijna nergens in Brussel wonen zo weinig mensen als in de Koningswijk. Maar wellicht vind je ook nergens in Brussel zoveel conciërges bij elkaar. Daarom brengen we in dit nummer hulde aan de huisbewaarder, die niet alleen zorgt voor het huis dat hij bewaart, vaak ook voor de mensen die er werken. Deze Vijfhoek is tevens een pleidooi voor, waarom niet, de Dag van de Huisbewaarder. We hoeven niet lang te wachten op een geschikte dag: 13 december is het feest van Sint Lucia, patrones van de conciërges! Dus, kantoorlui en bewoners van de Koningswijk, zet uw huisbewaarder op 13 december in de bloemen!

Je ziet steeds meer zwarte mensen in Brussel. Bijna had ik negers in plaats van zwarte mensen geschreven, maar ik las gelukkig nog net op tijd een column van Aaf Brandt Corstius in het blad Onze Taal. Hoewel een stuk jonger dan ik dacht ook zij dat neger een neutraal woord voor zwarte man is, maar een vriendin had haar uitgelegd dat het woord tegenwoordig als discriminerend geldt. En ook zonder dat woord zullen er wel lezers zijn die zich aan die eerste zin ergeren. Je hoort geen onderscheid te maken tussen zwarte en witte mensen vinden zij, iedereen is gelijk. Natuurlijk is iedereen gelijk, maar iedereen is niet hetzelfde. En een zwarte man of vrouw valt in Brussel nu eenmaal meer op dan een wit exemplaar.

Als u in Somalië, Congo of Libië woonde zou u wellicht ook proberen naar Europa te verhuizen. En zolang de situatie in Afrika zo desastreus is, zal de stroom nog wel aanhouden. Dat betekent dat de discriminatie van deze mensen ook zal toenemen. Want ze zijn meer nog dan les arabes - discriminatie gebeurt in Brussel meestal in het Frans - als "de ander" herkenbaar. Menig ongelukkig mens in dit land zal aan zijn frustraties uiting geven door die ander de schuld te geven van zijn ellende. Weldra zullen aan de stamtafels les arabes dan ook vervangen worden door les noirs. Men hoort nu al schrijnende verhalen over witte patiënten die zich niet

door een zwarte dokter willen laten behandelen. Meestal gaat het dan om oude, witte dames voor wie de tijd is blijven stilstaan. Een zwarte is voor hen niet iemand die ook in Brussel woont, maar Louis Armstrong of Josephine Baker. Ze schrijven geen mailtjes maar brieven en rekenen nog in Belgische franken. De verhalen over huisjesmelkers die zwarte studenten uitbuiten zijn ook legio. Er is niets nieuws onder de zon.

Dat de zichtbaarheid van de zwarte mens in het stadsbeeld relatief is, werd mij een tijdje terug nog eens duidelijk. Ik reed 's avonds in het donker naar huis. Opeens was hij er, een grote zwarte man op een grote zwarte fiets in een lange zwarte jas. En geen licht. Het scheelde niets.

Hans Vossen

BERICHTJES VAN HIER EN GINDER

VERENIGINGEN EN ANDERE LEUKE ACTIVITEITEN

De Vlaamse Club voor Kunst, Wetenschap en Letteren organiseert in december twee gespreksavonden in de Spiegelzaal van De Markten, telkens om 19u45.

Op 5 december zal journaliste Sofie Demeyer het hebben over "het specifieke aspect van de gerechtelijke verslaggeving" en op 19 december bespreekt Jean-Pierre Rondas het thema "Brussels separatisme: doodgraver van de staat België".

• Info: www.vlaamseclubbrussel.be

In het kader van de reeks "Leve de Geus" is er op 6 december om 20u in het Huis van de Mens, Stalingradlaan 18-20, een debat "zedeleer of levensbeschouwing op school". De sprekers zijn Patrick Loobuyck en Mario Boulez, Ludo Abicht begeleidt de gedachtenwisseling.

• Info: www.masereelfonds.be
02 502 38 80

Het thema van de Vlaamse oudererraad "Armoede treft 1 op 5 ouderen" inspireerde het Seniorencentrum ism met Zinnema tot het project POVERart. Creatieve en geëngageerde senioren leggen hun gevoelens en indrukken over armoede in een ten-

toonstelling en een vertelmoment. De opening van de tentoonstelling (met vertelmoment) vindt plaats op 7 december om 13u30 in Zinnema, Veeweidestraat 24-26 in Anderlecht. De tentoonstelling loopt tot en met 20 december.

• Info: 02 210 04 60
info@seniorencentrum-brussel.be

Zinnema en het Seniorencentrum presenteren "Leven in een krabbenmand", een theatermonoloog gebracht door Marleen Merckx. Gebaseerd op de waargebeurde roman "Ik ben iemand/niemand" van Guy Didelez en Lieven De Pril.

• 7 december om 14u30 in Zinnema, Veeweydestraat 24-26 te Anderlecht.
Toegang 5 euro waarvan 1 euro voor het goede doel van POVERart
Info & reservatie: 02 210 04 60
info@seniorencentrum-brussel.be

Het Masereelfonds, Kaaitheater en Mo* organiseren op 13 december om 20u in het Kaaitheater een debat: "over de begrenzingen van vrije meningsuiting". De panelleden zijn Michel Genet, Maarten Boudry en Lieven de Cauter.

John Vandaele leidt het gesprek in goede baan. Toegang gratis.

• Info:
02 502 38 80
www.masereelfonds.be

De sportdienst van de VGC organiseert in de sporthal, Felix Vande Sandestraat 15 in Koekelberg een wekelijks sportaanbod voor 50-plussers. Op dinsdag is er conditiëgym van 10u30 tot 11u30, op woensdag Tai Chi van 10u30 tot 11u30 en op donderdag Pilates van 11u tot 12u.

• Info & inschrijvingen:
sportdienst@vgc.be 02 563 05 14

Onder de titel "Viderunt omnes fines terrae" brengt het Brussels Bachkoor o.l.v. Vincent Lesage 2 concerten op zondag 18 december (15u en 18u) Op het programma staat koormuziek van Bach, Mendelssohn, Zielensky, Byrd, Hassler, Praetorius, Messaus, Rameau e.a.

Toegang: 10/8 euro.
Reservaties: De Platoon 02 412 00 50, deplatoon@vgc.be of De Markten 02 512 34 25, demarkten@demarkten.be

• Info: martine.vuytsteke@scarlet.be,
0474 860 462
www.brusselsbachkoor.be

Op zondag 18 december is er de kersttocht 'armoede is geen kinderspel!' Afspraak om 13u of 15u, Cosmos, dr. De Meersmansstraat 14 te Anderlecht. De tocht duurt tussen 2 en 3 uur. Na de wandeling is er nog een warme drank en een kramiekboterham voorzien in een verwarmd

lokaal.

• Info en inschrijvingen: 02 557 87 72
pol.arnauts@compaquet.be

Het Davidsfonds organiseert in samenwerking met Koor&Stem, Knack en de trappistenbrouwerij van Westmalle opnieuw U zijt welkome (het vroegere Vlaanderen zingt kerst). De nieuwe naam is een uitnodigende knipoog naar één van de oudste Vlaamse kerstliederen: Nu zijt welkome. Het samen zingen staat centraal. Een ervaren zangleider leidt alles in goede banen.

• 26 december om 16u in de Goede Herderkerk, Korenbeekstraat 231, 1080 Brussel.

COLOFON

Werken aan dit nummer mee:

Nora De Kempeneer, Pol Vervaeke, Etienne Philips, Jozef Vervaeke, Sarah Delaforterie, Sybille Valcke, Jan Op de Locht, An Vandeveldde, Hans Vossen, Marcel Rijdams, Bart Azare en Charles Six.

Foto's: De Markten en ingezonden - Lay-out: Grafische Groep Tuerlinckx Molenstede - Optage: 7:300 - Advertentiewerving: De Markten, 02 512 34 25, demarkten@demarkten.be - V.U.: Isolde Boutsen

De Vijfhoek is het maandblad van De Markten, Oude Graanmarkt 5, 1000 Brussel, 02 512 34 25, demarkten@demarkten.be, www.demarkten.be

Info: 0475 24 69 67 fj.travershoeef@skynet.be

Het Rijksarchief herdenkt met een gratis tentoonstelling het Eeuwig Edict van 1611, een sleutelwet in de eeuwenlange evolutie naar meer rechtszekerheid. Ontdek in de nieuwe tentoonstellingsruimte van het Algemeen Rijksarchief (naast de inkomhal) de tastbare sporen van recht en wet in het ancien régime. Nog tot en met 13 januari 2012.

• Algemeen Rijksarchief,
Ruisbroekstraat 2, 1000 Brussel
www.arch.be communicat@arch.be
02 513 76 80

Steun De Vijfhoek: Hartelijk dank aan Lydia Deveen. Uw steun blijft welkom op rekeningnummer 433-1147061-61 van De Markten met vermelding "steun De Vijfhoek".

Voor het *januarinum* van De Vijfhoek zijn teksten en aankondigingen welkom tot uiterlijk 12 december.

Openingsuren onthaal: maandag tot donderdag van 9 tot 20u, vrijdag van 9 tot 17u, zaterdag van 9 tot 13u (behalve tijdens de schoolvakanties). Tijdens de kerstvakantie is het onthaal open van 9u tot 17u. De Markten is gesloten van 24 december 2011 tot en met 2 januari 2012.

Met dank aan de Stad Brussel en de Vlaamse Gemeenschapscommissie